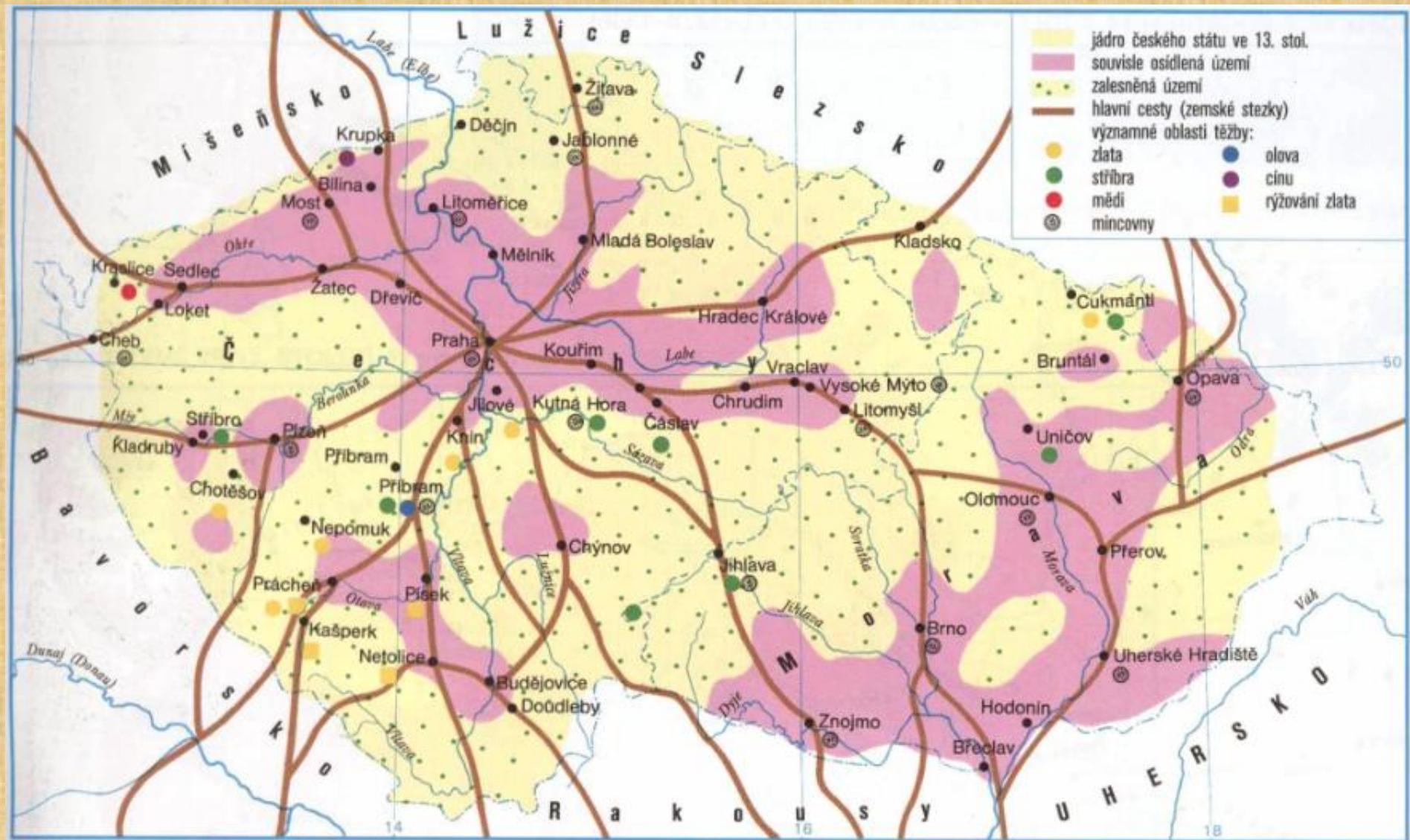

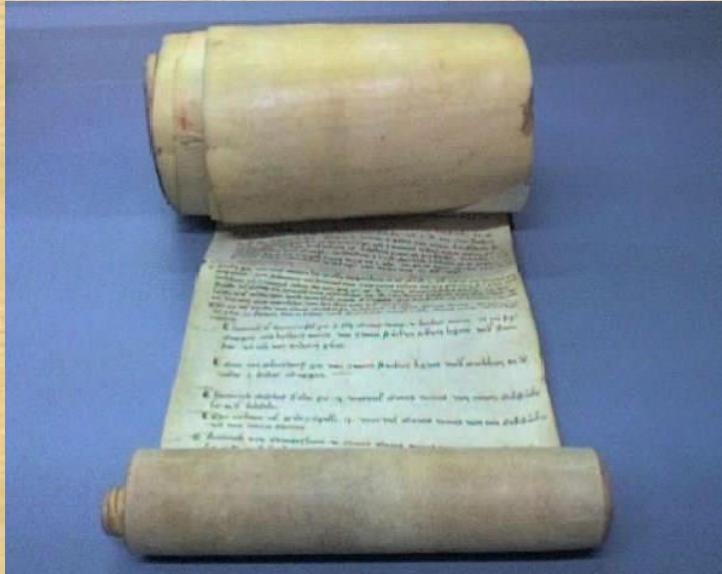
Czech Lands

13-14 centuries

The external colonization in the 13th century. Mining

Urbarium

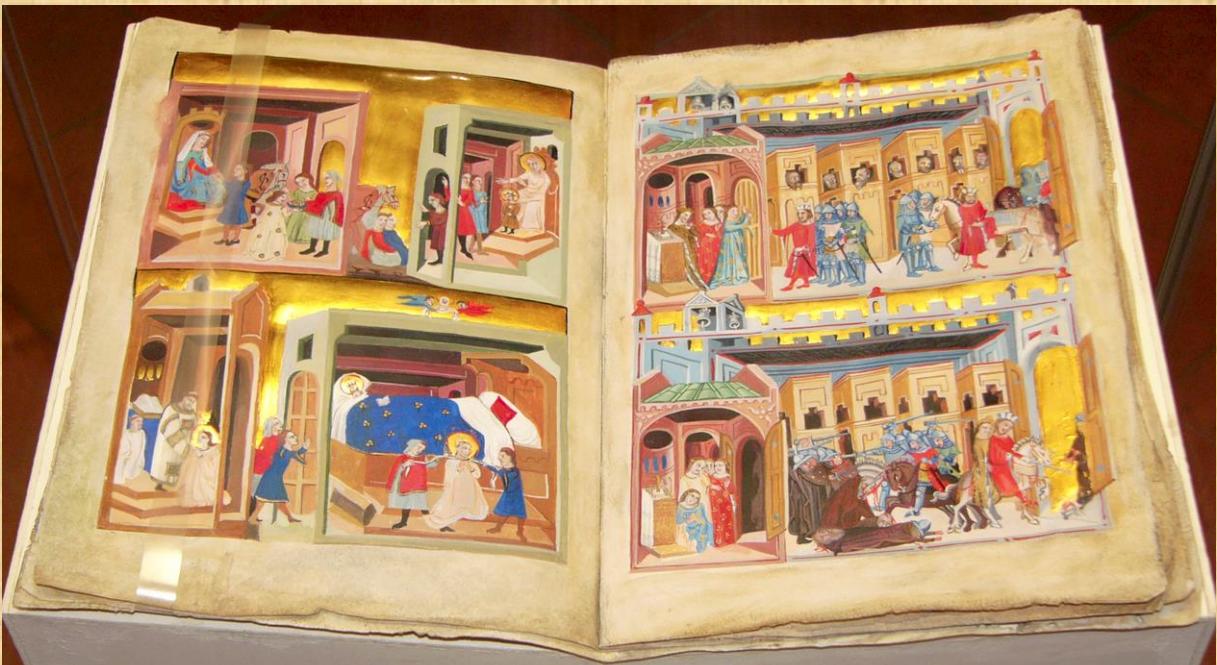
Land Tables (Zemské desky)

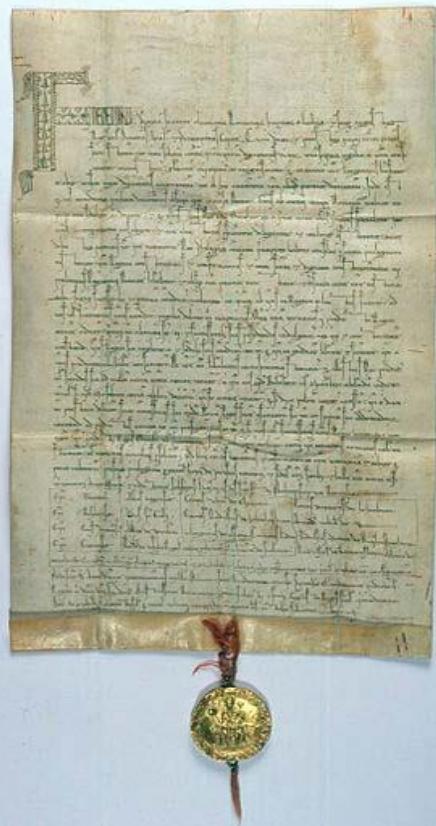
Huiusque
anno moys
subsequens
Eusebius
maristo pri
ne dico puer
rum ducis
bo dico lo
qui reno
muntatissen abutam-erit fratrem per nos p
mum. alias tenuo. Tunc reges omnes et
potentiam omnes. Unde sicut nra
mamadimone scriptarum deum
nra pergerat. Quicunq; soleret esse
ut concepsit maria confidendo. Sime eni
m illi qui nra velat intelligens q
teneat in se illam complete habente. et
cante clamat. Sime et alii qui ana
goges allegoras et mias metell
bus. ali qui tropologas sensibus affec
tuos studiis induantur. Alii multo
et annas legendo edificiorum sola
anns libri parant. Omnes hor studium li
ter non equaliter tenet. Unde dicitur. In
omni enim maria quia legere pia mens ad
studiandum argumentando apud temp
nra potest vide legere iuris et reg
monis subvenit invenientem. A sensu et
deusa silentibus uelut mortis delinea
vum patet uetus quoq; quasi illa collig
ant id q; legere totum addi et pennis dico
nonen plures sibi quis considerationem
aplicat et renderetur. Iunio quatuor asse
rit pissa q; debetibus et debito pisanis
no sit dignum studio intendere tamquam quia
ipsi ueritas seruosa aliquando contulisse
sunt sermones et legumbus pietate sonu
da uera uidetur puenum. Dulcis aruit
serua pietatis. Et hoc perpendi q; id su
mum pure theologum. Uer casus stand
aptum. Ceterumq; ipsa sunt omnia

Dicitur nam q; ipsa sunt ut pueras et co
municantes scripturarum q; ipsi habentes
Provo expedire hercynianas in medi
domini huius salice nraq; sicut omnes the
sauri sapientiae et scientiae ut epular id est
scientiarum diuinas habentur. ut dico deo
huius studiorum deo quis uelatur. He
redit et hoc erat hominum et omnis
bus ut solus sicut quis latro possum
contar. Etiam et uer eideri hominum p
tre aperient ipsali expedire uidentur. ne
scandit diuinitatem q; ipsi lato uentur. A
lii eni ante vescovatum corpus et post
aqua spiracula apertas discomititur grec
ius uener. Hoc itaq; homines quilibet u
niuersit studiorum sicut secundum omnia
ad temporis altissime ne nimis adsublima
tute adhuc illa uite adiuhera nec ema regi
sua rauiscent adcerupta. Nam furens
de fute fato adulacionis loquendo talium
alium uenient rationabilem equipmentum di
bia nos habere. ubi quoniamq; aperte
nos suos libes orthodoxos patrum q
congruo nos legere et me. Mosala ergo
et iug Job emugero plegerem q; lectoris
dum nos fecimus. exhortacione amabilis
uocem. Prodigialis q; fons oris mei
cum q; dicit agnum libe quendam edi
ficationis exemplum q; deuotissimae ficiu
marchia et uolox in uite uisitare monaste
rio deinceps adiuuatatem legemq;
complices. Sic autem est his si dico
in momentu se cura et studiorum adiuuata
ambulatio. sicut cum moyse nisi in mou
te hinc uite multo uacatio sedens nisi in
litho thabundans puerans. sicut uicula
iacob paxim ordinatis gradibus labora
vit. Larum quanu habens nisi sola scie
nacia aduersus se diffundit. Hoc exindeq;
potest ut adiuuatum studia se ministrant.
Hoc itaq; uite carnitas tua et amica

Chronicon Aulae Regiae (the so called Zbraslav Chronicle)

Ottokar I of Bohemia (Přemysl Otakar I)

⁵ **Golden Bull of Sicily 1212**

Wenceslaus I of Bohemia

Templars

Silesia

Poland

Moravia

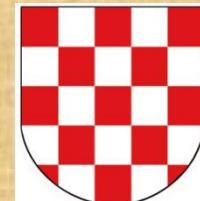
Hungary

Teutonic order

Bohemia

Croatia

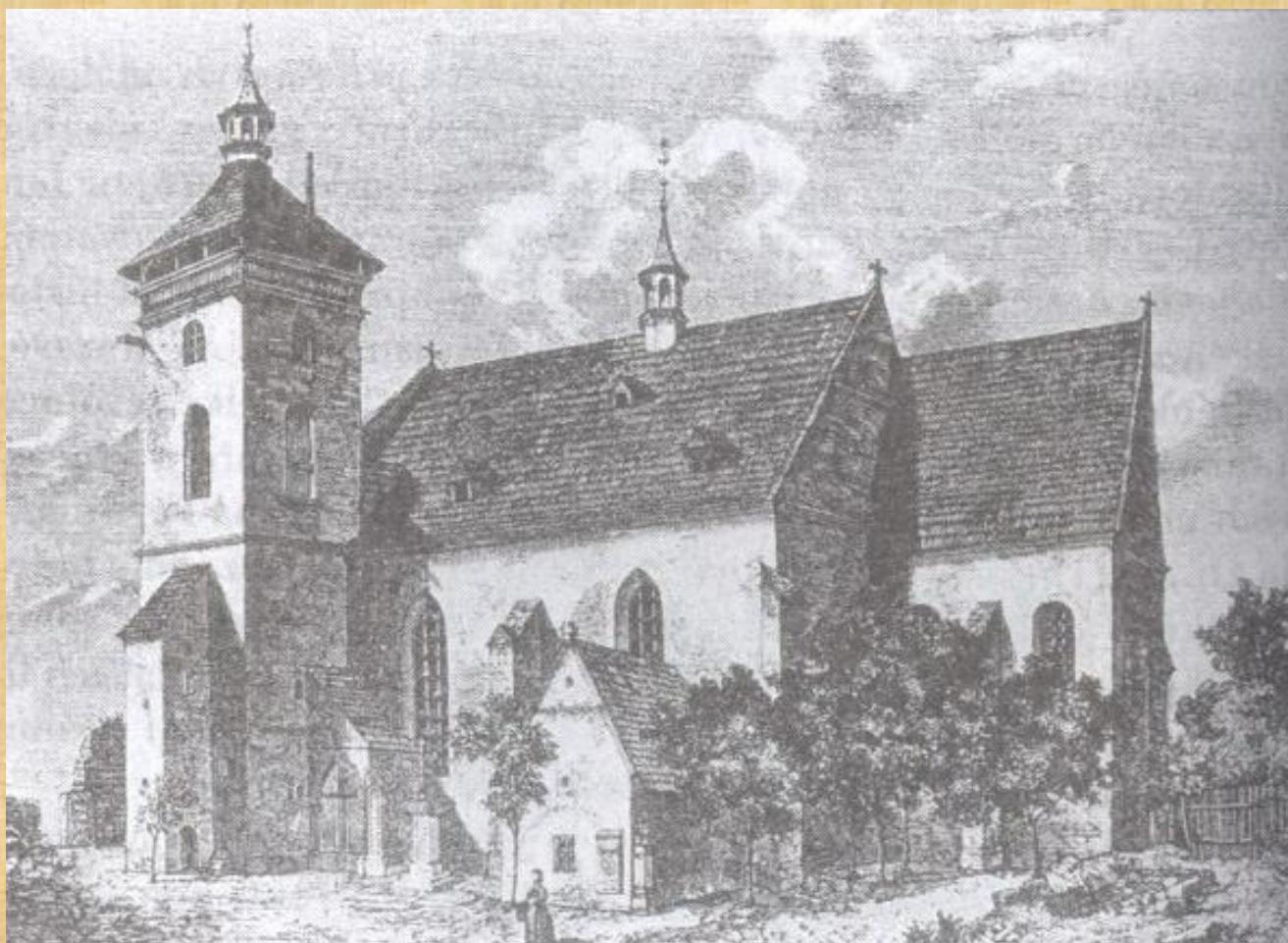

Hospitallers

Austria

Wenceslaus (Václav) Hanka

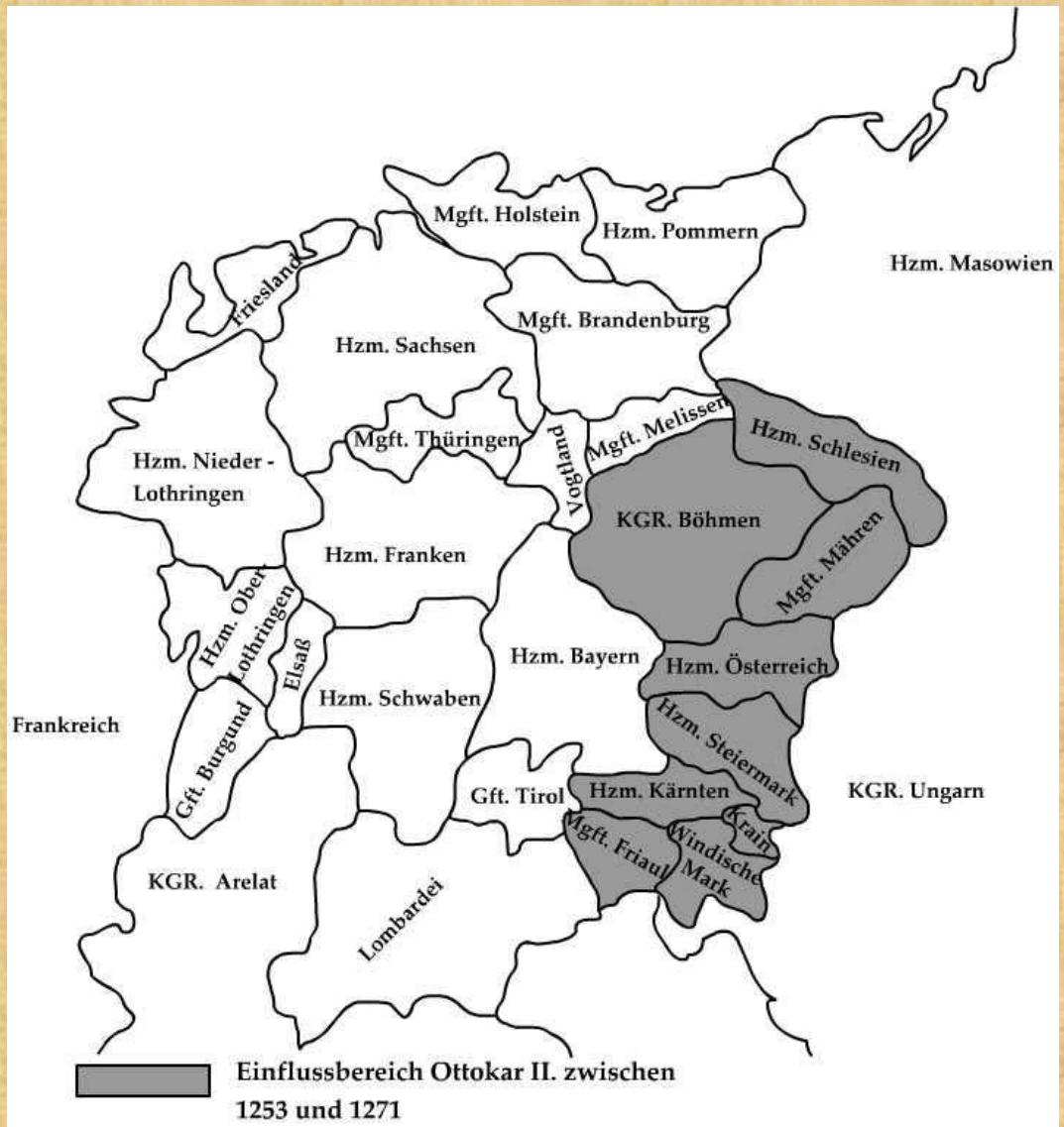

The Church in Königinhof an der Elbe,
where Hanka „discovered“ the Queen's Court manuscript
purporting to be epic manuscript written in Old Czech

Ottokar II of Bohemia (Přemysl Otakar II)

Wenceslaus II of Bohemia

TERRITORY
UNDER THE
CONTROL
OF THE
PŘEMYSLID
DYNASTY
(AROUND 1301)

King of Bohemia
1278-1305

King of Poland
1300-1305

Wenceslaus III of Bohemia

TERRITORY
UNDER THE
CONTROL
OF THE
PŘEMYSLID
DYNASTY
(AROUND 1301)

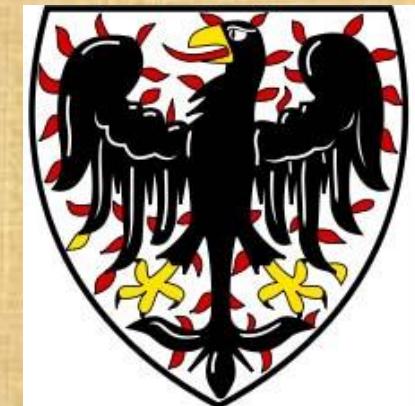
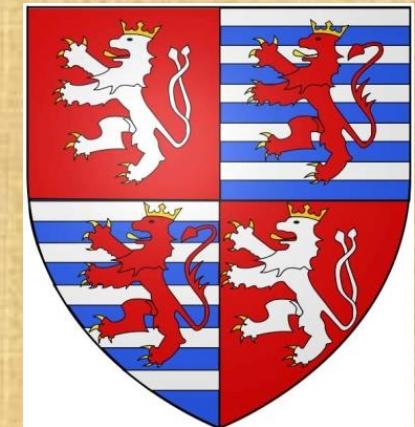

**King of Hungary and Croatia
1301-1305**

**King of Bohemia
1305-1306**

**King of Poland
1305-1306**

John, Count of Luxembourg, married Elisabeth, the daughter of Wenceslaus II

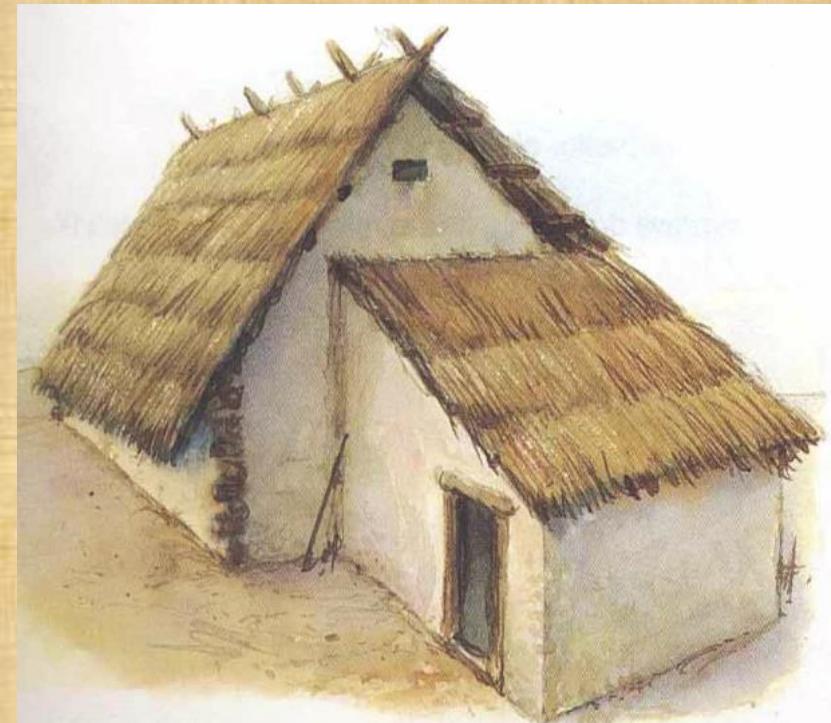
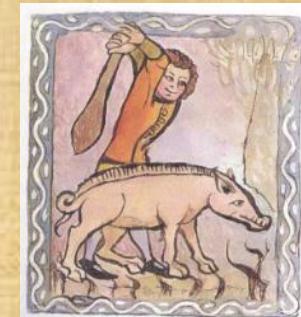

**Silver Prague
Penny
1300-1305**

**City Gate
13th century**

**Reconstruction of a residential building
of the 13th century**

Monasteries in the Czech lands in the 13th century

Alexandreis

[Alexander et Darius](#)

Gualteri de Castiglione
Alexandreis, sive gesta Alexandri Magni
10 cap.

aby weu wisi wilde wehni
 meir vberow abwihly
 hanne to wölkische iher
 hundtun wisi kypotob
 heden remmli hodu
 od nide erden priesdu
 zu thri ie kae hial bresse
 los sich dachdage lecende
 pricbaken si noz godinu
 dake huro si noz innu
 den ne haupt potzal
 wosche od al wahl kah
 swano dene se ro mohi dwey
 hui who die mil niedrere
 knepatelon perpethale
 hoh ne wistz roundhulve
 dandre datus wimical
 portall she whosich priesen

Gest in dhi enstares rich
 les drosi usagie wypreha
 rimos biblionem woye
 uend uumbe beipokologie
 wyprechen se ren din priesha
 lesto uakto dneir alba
 hui ne imbed zwoh meira
 hodes nu wintemua cuest
 priesdy neptuelon gry
 loruze in dala bry
 co gest in vahal hou
 ledntu mif hundtu uan
 ale leit take vahal
 usalmesw ibnbow wachm schil
 neseden tu homen hysal
 suru probobon trice potenzal
 hou ne wemmal somme uhy
 dnegeone blake mudy
 uahalich ure wintemua hilki
 uah no dasse by teg obulu
 wintemua ac houz hozaff
 akta hethu huk zoveru
 taku diese mif priesie

mnis by ue reihli wict ymre
 rats sie by wypriam byrdre
 wisi woschli zilre wintem
Priechenwem wintem chele
 wyprehs pohitka viela vele
 carmechu met otin pony
 aby wili wissig bip my
 nacu wue ziel scritine
 wintz loschli sich wintem
 oben pries podle sich wien
 pop micell chare officy
 zohu mimi who wod
 redach wera vach biog
 ediesse omplite inue
 gude hald rey scritine shew
 alzadi sunate rech stin
 rump waldknoth chima
 pokmanu raf zato sw.luz
 Se rindu nemmekatu
 rihure Sep in ber wypreha konne Swi
 mpsabe in wte zedha kann
 heb riedz ymre wipre
 eis nawierte wifecto nime
 hame slow woch ecene

Poget mit mallem alle
 patinuere ruedo kral
 klandum tshupi detru
 gis seho wana hethu
 dndetecu cunucu pilare
 eis wista wphobon wihme
 hethu wphobon wihme
 uah talyan kmosalem assie
 tu wista hethu wphobon
 zahn kral wphobon wihme
 iene prieleka orakew
 priboghe wphobon wihme
 edressa tu wista wihme
 aen wes hornese kalem
 amak - ne soli - poli - tre
 sima hic nos zdielan botany
 parisch zahach olypoli

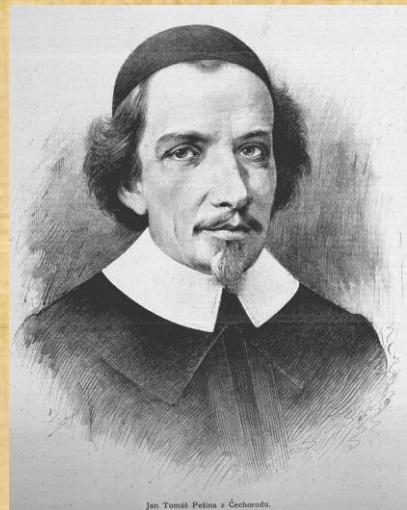

The Chronicle of Dalimil

Václav Hájek
+1553.

Václav Hájek z Libočan

Jan Tomáš Pešina z Čechorodu.

Tomáš Pešina z Čechorodu

16

The prophecy of Libuše

Foundation of Prague

Girl's war

About Bořivoj, the first Christian prince

About Vladislav, the second king of Bohemia

Wenceslaus (Václav) Hanka

About Czech
noblemen's bad habits

Major flooding

The legends of the apostles

The legend of the Virgin Mary

Poem about Pilate and Judas

IACOBUS DE VORAGINE
HISTORIA DE JUDA ISCHARIOTA
<http://www.thelatinlibrary.com/voragine/jud.shtml>

Legitur in quadam historia licet apocrypha, quod fuit quidam vir in Jerusalem nomine Ruben, qui alio nomine dictus est Simon de tribu Dan, vel secundum Hieronymum de tribu Isaschar. Qui habuit uxorem, quae Cyborea nuncupata est.

Quadam igitur nocte, cum sibi mutuo debitum exsolvissent, Cyborea obdormiens somnium vidiit, quod perterrita cum gemitibus et suspiriis viro suo retulit dicens: "Videbatur mihi, quod filium flagitosum parerem, qui totius gentis nostrae causa perditionis exsisteret."

Passional of Abbess Kunigunde

Vítaj, kráľ' u všemohúci,
ve všech miestiech vševidúci,
všech kajúcich milujúci,
věčný život dávajúci;

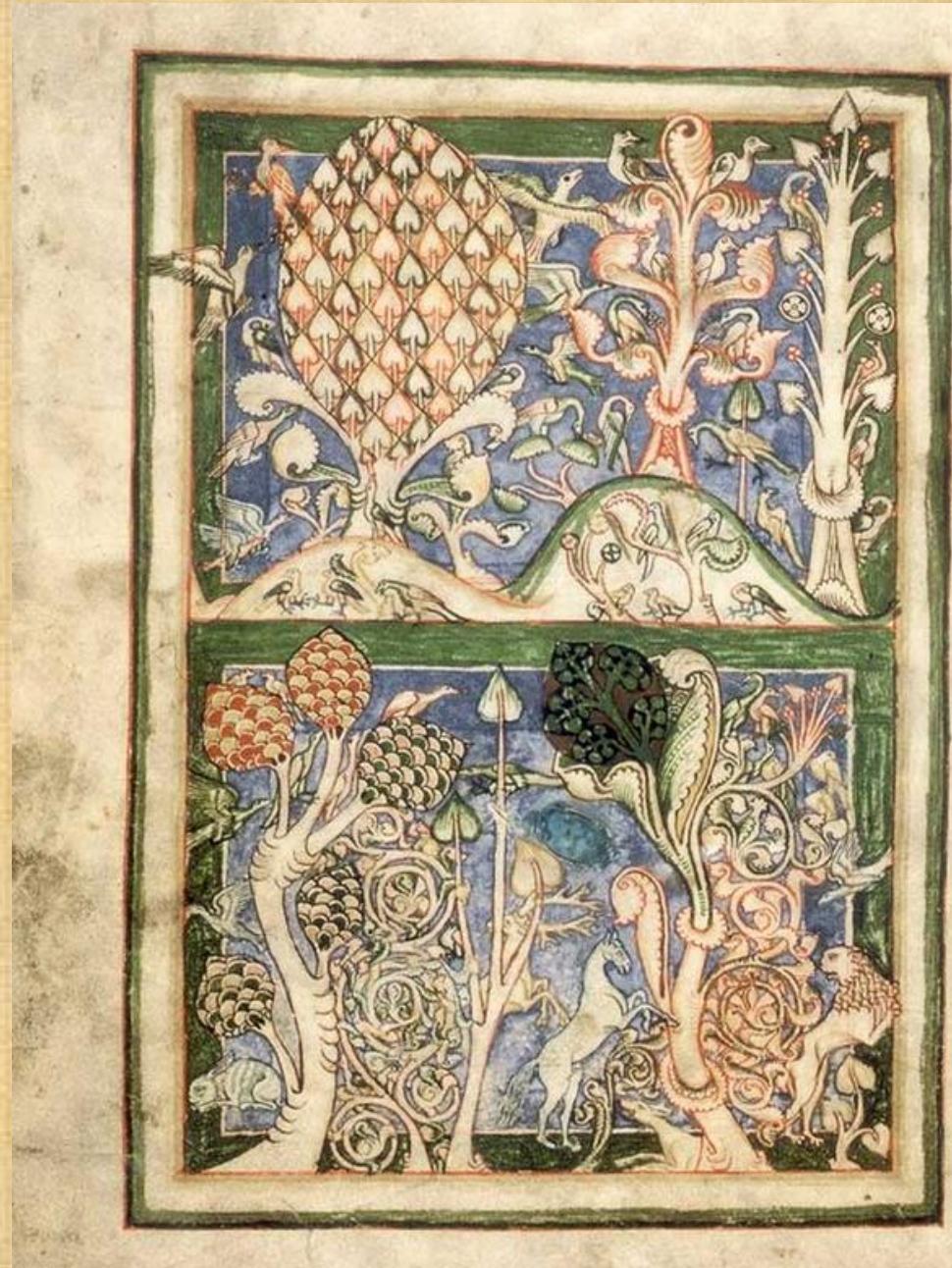
všeho kvietie kráše ktvúci,
všech světlostí viece stvúci,
svým milým sě zjěvujúci,
jě rozkošně kochajúci!

Vítaj, slavný stvořitel' u,
vítaj, milý spasitel' u,
vítaj, věrný nás přítel' u,
všie dobroty davatel' u;

The Three Marys

The Quack

Carmina burana

<https://archive.org/details/hradeckrukopis00pategoog>/mode/2up

Discussion of the ten commandments

Seven satires about consuls and artisans:

About the corrupt consuls

About shoemakers

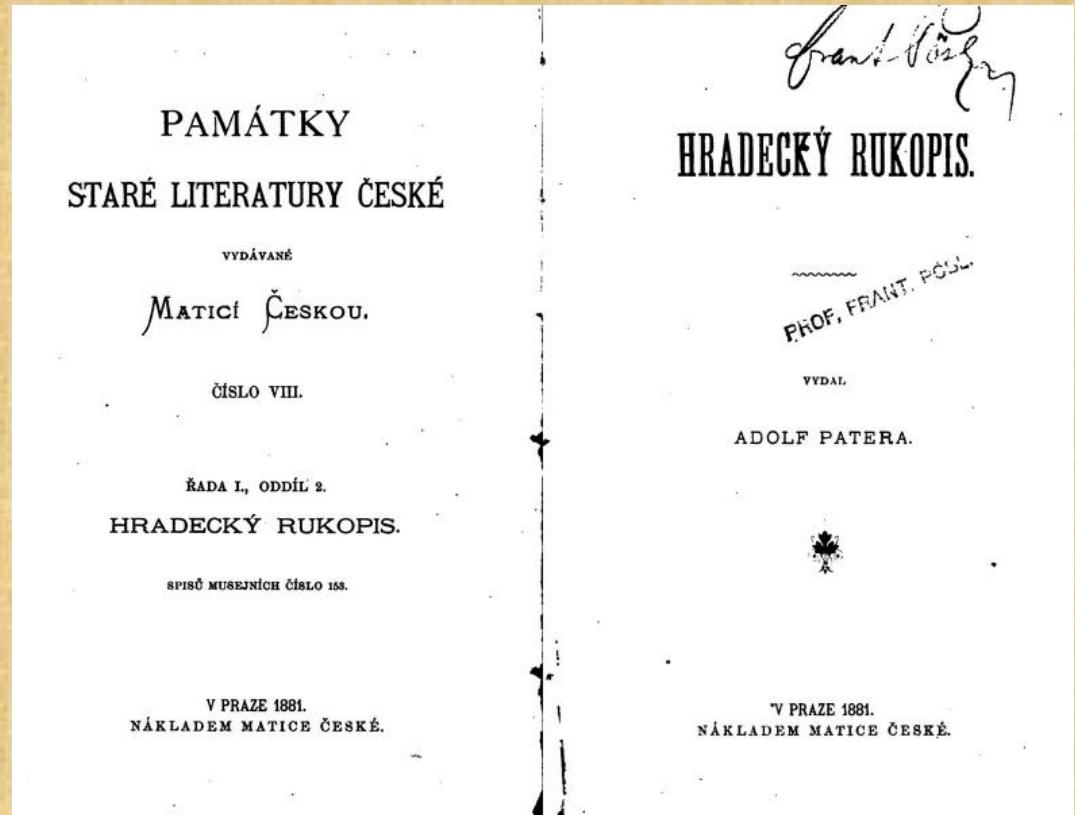
About the bad blacksmiths

About brewers

About bath attendants

Butcher

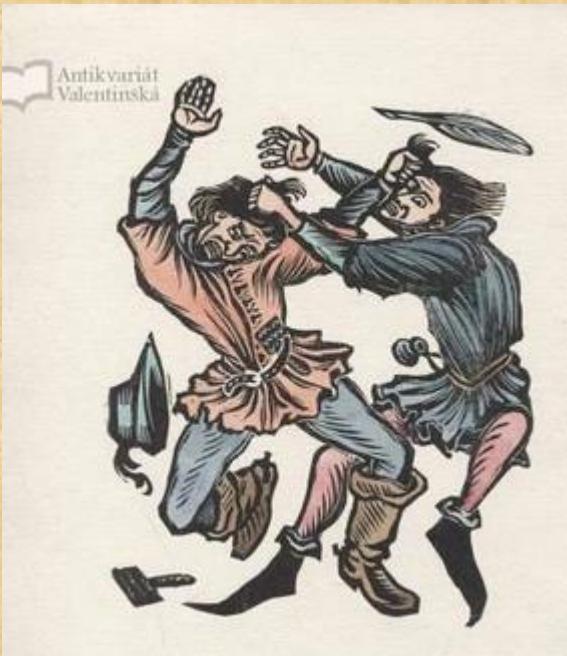
Baker

The Groom and the Student

Přihodich se jednú k tomu,
kdež nalezech v jednom domu
právě také v túž hodinu
dva, jenž přišla pohostinu,
ana sedíta na pivě.
Tu učiništa poctívě,
oba právě bez meškánie
dašta mi milé vítanie.
A já, přiblíživ se k nima,
posadich se mezi nima,
jakož často v krčmě bývá,
křičec: „Paní, nalí piva!“
Jechom' se v odplatu ctiti,
podávajíc sobě píti.
Poslúchajte tuto právě,
poviem' vám o jich postavě.

Z těch jeden člověk bieše mladý,
nejmieše známě brady,
na němž sukňě šerá, umlená,
a k tomu kukla zelená;
ta také zedrána bieše.
Mošnu na hrdle jmieše,
v niž by vložil, což mu třeba,
mním, že knihy, také chleba;
deštěky jmieše u pasu.
Jakž jej viděch při tom času,
i jinú k tomu přípravú
vše bieše školskú postavú.

Druhý, ten se starší zdáše,
vždy sedě bradku súkáše,
na němž kabátec úzký, krátký,
a dosti zedrané šatky;
okasalý tak dvorně,
k tomu bieše obut v škorně:
tyť biechu drahňe povetšely,
avšak okolo děr cely,
skrže něž viděti nohy.
A také bieše up' al ostrohy,
točenku maje na hlavě.
Tak, jakž jej sezřech právě,
jistět mi se dvořák zdieše;
hřbelce za pasem jmějieše.

Procopius Sazavensis

The Life of Saint Procopius
< Vita Maior (the third and most
detailed Latin life of Saint
Procopius)

The Legend of St. Catherine
= Stockholm legend

Tristan and Isolde

Herzor Ernst

The wood is dressed

The song of Záviš

Secret grief

Already invented flower

Night dear

Two apprentices were walking

DŘĚVO SĚ LISTEM ODIEVÁ

Dřěvo sě listem odievá,
slaviček v keřku zpievá.
Máji, žaluji tobě
a méće srdce ve mdlobě.
5 Zvolil sem sobě milú,
ta tře mé srdce pilú.
Pila řěže, ach boli,
a tvójť budu, kdeť sem koli.
Srdéčko, diví sě tobě,
10 jže nechceš dbáci o sobě.
Tvá radost, veselé hyne
pro tu beze jmene.

SEDLÁCI

Chcete-li poslúchati,
co já vám budu zpievati,
ctnú družinu chváliti,
ještoť slovú sedláci.

5 Sedlák jest divné stvořenie,
jemu v světě rovně nenie:
syrovátky, sýřenie,
toť jest jejich vařenie.

10 K tomuť mají kyselici,
anat sě vije na lžici:
Takt' jsú šerední hnojníci,
avšak chtie hrdi býti.

15 Škaredí, kostrbatí,
na nichť jsú tlustí kabáti,
neumějít šermovati!
Zbaviž nás jich, božie máti!

20 Smrdít dušě zelím nemastným
i také mlékem kyslým.
Pravím to srdcem cčlým:
Nekvas s trúpem opilým.

A když sě hrachu nažerú,
ihned sě do krčmy berú.
Tot' já pravím na svú vieru,
nehledajíť tu vieru.

Peasants

Death

A song about the truth

Song of merry poor people

A song by Lord Štemberk

Almighty God

Jesus Christ, generous prince

Glory to you, Queen of glory

Weeping of the Virgin Mary

Nomad

BUOH VŠEMOHÚCÍ

Buoh všemohúcí
vstal z mrtvých žádúcí!
Chvalmež boha s veselím,
toť nám všém Písmo velí!

5 Kyrieleison.

Ležal tři dni v hrobě,
dal prokláti sobě
bok, rucě, nozě obě,
na spasenie tobě.

10 Kyrieleison.

Jezukriste, vstal si,
nám na příklad dal si,
žeť nám z mrtvých vstáti,
s bohem přebývati.

15 Kyrieleison.

Maria žádúcie,
z nebes róžě stkvúcie,
pros za ny hospodina,
svého milého syna!

20 Kyrieleison.

Pane náš Ježíši,
uslyš svoji říši,
nás hřiešné křestany,

25 pro tvé svaté rány.
Kyrieleison.

Svaté Mařie synu,
otpušt hřešným vinu,
pane Jezukriste,
jenž si vstal zajisté.

30 Kyrieleison.

Ó králi nebeský,
uslyš svój lid česky,
zbav nás núzě této,
daj nám dobré léto!

35 Kyrieleison.

Uslyš naše hlasy,
daj pokojné časy,
Jezukriste, králi,
ať tě tvój lid chválí!

40 Kyrieleison.

Otpust naše zlosti,
všech nás bludov zprostí!
Daj nám pro svú dobrotu
svaté cierkve jednotu!

45 Kyrieleison.

Všichni světi proste,
nám toho spomozte,
bychom s vámi bydlili,
Jezukrista chválili.

50 Kyrieleison.

Smil Flaška from Pardubice

The New Council (2,116 verses)

(ÚVOD)

Král lev, ten času jednoho
byl rozeslal poslov mnoho
po všech krajích na vše strany,
po svá kniežata i pány,
po zvěř veliký i malý,
aby všickni před ním stali.
Tak se byl o to utázal,
že také orlovi kázal,
aby, pojma ptactvo všaké,
byl u jeho dvoru také,
neb ho bylo vše poslušno;
a to bieše dobré slušno,
by slyšeli jeho slovo,
neb tehdy panstvie orlovo
k moci krále lva slušalo
těch časov, když se to dálo.

Father's Advice to son

Otec a jeho synemu synu rady

Odoy qdym otec poradny
Očernu synu byl gē radny
Jakož by on geo mudi neomysil
že by se sam syn pocypsil
Koja kipostusne gego obere
Dosec rade rotake myme mize
Bylo odzhernego toho oce
I gego kozmalkile puote
Qdoy qdym vmyse by mu poobiedel
Q rka takto synu moy by ty obidet
Kterak saem to řebetem řida
Pz gse mie pryzbys řida
Emenigo mabs qdyl mize
Name y natibc leta priece
Ja gsem řeze boje dary
Closiel gys tak melum starci
Zet praze gys, nesu nemohu
Porotoz zedho moqnenmu bohui

paixme route armee 171 de la me puy

Exempla

Need for respiration

Obedience

Fruits of patience

About the Nightingale and Sagittarius

About two mice

About one Prince

About Peter speaking to Jesus

Tiberius Caesar

About a carpenter and a faithful woman

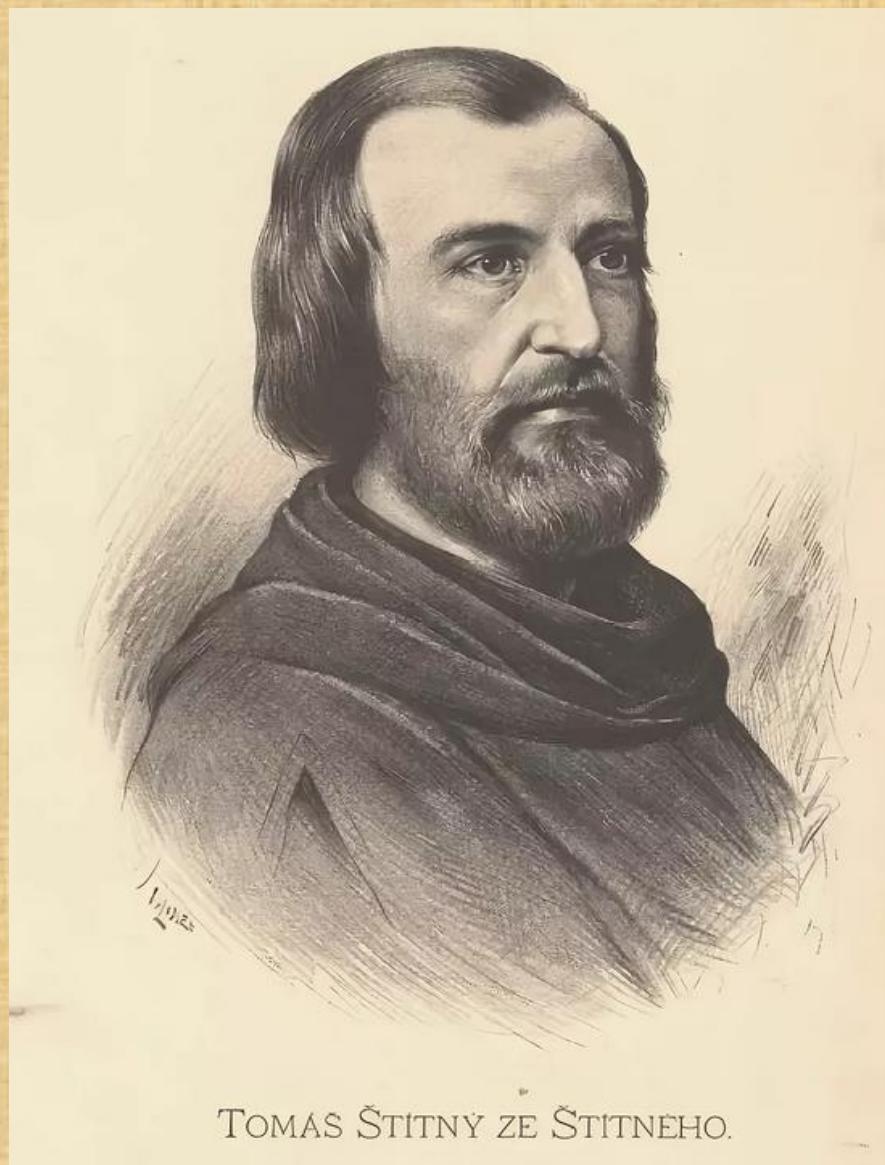
About a woman who set herself on fire with
fornication

About a nun very nice speech

How the Lord God appeared to Saint Augustine

Do judge fairly

Tomáš from Štítný

TOMÁŠ ŠTÍTNÝ ZE ŠTÍTNEHO.

A Book about Christian Affairs

Exempla

26 booklets with "reasonings"

On the three states:
maiden, widow and married

On the master,
mistress and servants

References:

Altas českých dějin. 1. díl – do r. 1618. Praha, 1998.

Fiala Z. Přemyslovské Čechy. Praha, 1975.

Výbor z české literatury od počátků po dobu Husovu. Praha, 1957.

Výbor z české literatury z doby husitské. I. Praha, 1963.

Výbor z české literatury z doby husitské. II. Praha, 1964.

Žemlička J. Přemysl Otakar I. Praha, 1990.

Žemlička J. Století posledních Přemyslovců. Praha, 1986.

WWW